

УДК 657
Срога Алла

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
**ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АУДИТОРСЬКИХ ПРОЦЕДУР ЩОДО
ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ**

Sroha Alla

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
**FEATURES OF THE APPLICATION OF AUDIT PROCEDURES REGARDING
RENTAL OPERATIONS**

На сучасному етапі господарювання багато підприємницьких структур використовують у своїй діяльності орендні операції. Необхідність їх використання зумовлена тим, що підприємства не завжди мають можливість придбати об'єкти необоротних активів, які необхідні для проведення господарської діяльності через брак власних фінансових ресурсів, або ж проблеми з їх залученням. Оренда є одним з інструментів вирішення питань щодо залучення у виробничо-господарський процес необхідних засобів виробництва. Зважаючи на велику різноманітність об'єктів орендних операцій та предмету цих операцій, виділяють багато різновидів оренди. Їх класифікація дає змогу врахувати усі тонкощі в процесі укладання договору оренди щодо розподілу ризиків між суб'єктами господарювання.

Ключовим документом при реалізації орендних відносин є договір оренди. В цьому контексті варто зазначити про існування певних розбіжностей в міжнародній та вітчизняній практиці щодо визначення умов договору оренди. Після введення в дію МСФЗ 16 в міжнародній практиці дещо стерлась межа в розмежуванні операційної та фінансової оренди. Зумовлена така ситуація тим, що норми згаданого міжнародного стандарту для усіх орендних операцій передбачена «єдина модель» їх реалізації та обов'язкове визнання права на використання активу. Якщо ж таке право не визнається то операції вважаються операціями з надання послуг. Тобто, фактично усі орендні операції набувають ознак фінансової оренди. У національній практиці структура договору та основні положення, які повинні бути в ньому закріплені визначаються вимогами Цивільного кодексу України (ЦКУ). Договір оренди обов'язково укладається в письмовій формі з підписами та зазначенням обов'язкових реквізитів сторін договору. Окрім того, якщо однією зі сторін підписання договору є фізична особа, то такий договір повинен бути нотаріально завірений. Особливості реалізації операцій з оренди суб'єктами господарювання та специфіка їх відображення в системі бухгалтерського обліку сторін учасників вимагає постійного моніторингу даних операцій та контролю за їх проведенням та впливом їх результатів на фінанси-господарську діяльність. На нашу думку, найдієвішим видом такого контролю є аудит. Для проведення аудиту орендних операцій аудиторію необхідно безумовно враховувати як особливості самих процесів оренди так і нормативно-правове регулювання їх здійснення. Погоджуємось з думкою Хомуляк Т.І. та Демко І.І., які у своєму дослідженні зазначають: «Аудитору, який здійснюватиме перевірку лізингових операцій, слід володіти високою кваліфікацією й знаннями в галузі лізингових та орендних операцій, зокрема з обліку основних засобів, їх амортизації, ремонту. Як засвідчує досвід, більшість вітчизняних компаній, що займаються лізинговою діяльністю, нехтує створенням відділів внутрішнього аудиту, що значно ускладнює роботу зовнішніх аудиторів» [3].

Методика проведення аудиту операцій з оренди великою мірою залежить від поставлених аудитором завдань, які підлягають вирішенню в процесі проведення контролю. Завдання, які ставить перед собою аудитор, щодо перевірки орендних операцій, в орендаря та в орендодавця, наступні (рис. 1.).

Рис. 1. Завдання аудиту в процесі перевірки операцій з оренди

Для реалізації зазначених завдань аудиторю слід почати перевірку з вивчення умов договору щодо орендних послуг, оскільки саме в даному документі визначені ключові моменти щодо видів орендних операцій, вартості послуг, терміну оренди, методів та термінів розрахунків, умов передачі активів в оренду, та ін., що безпосередньо впливає на відображення усіх цих процесів на рахунках бухгалтерського обліку та звітності, оподаткування зазначених операцій, та на фінансовий результат господарської діяльності підприємств-підписантів даного договору.

Отже, на процес проведення аудиту, визначення його цілей та вибір використовуваних методик впливають особливості, що притаманні операціям оренди. Це вимагає залучення фахівця, який має достатній досвід та кваліфікацію для контролю та перевірки даного виду операцій.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт фінансової звітності 16 «Оренда» від 2016 (зі змінами та доповненнями) URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS16-ukr_AH-compressed-1.pdf
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
3. Хомуляк Т.І., Демко І.І. Організаційні аспекти аудиту лізингової діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Випуск 25, Частина 2. С.156-160
4. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text>